

Panium — On ýedi

Zat we Görnüş: Danyýeliň pygamberligiň iki ugry we Ylhamyň möhüriniň açylmagy

Jeff Pippenger
2026-02-22

2020-nji ýylyň 18-nji iýulynda ýüz kyrk dört münüş hereketiniň ilkinji lapykeçligi ýüze çykdy. Ol Daniel kitaby, on birinji bap, kyrkynjy aýatyň “gizlin taryhynyň” çäginde boldy. Bu lapykeçlik şol “gizlin taryhyň” ep-esli ilerlemiş döwründe bolup geçdi — bu taryh bolsa 1989-njy ýylda Sowet Soýuzynyň dargamagy bilen başlapdy. Kyrk birinji aýat Birleşen Ştatlardaky Ýekşenbe kanunyny aňladýar, şol kanun şol bir babyň on altynjy aýatynda hem şekillendirilýär. 2023-nji ýylda kyrkynjy aýatyň “gizlin taryhyny” emele getirýän hakykatlaryň “möhürden açylmagy” Daniel tarapyndan on ikinji bapda beýan edilýär. Onunjy bapdan on ikinji baba çenli bölümler şol bir görnüşdir, we bu görnüş Danieliň pygamberligiň hem içki, hem daşky habarlaryna düşüňän “parasatlylary” aňladýandygyny görkezmek bilen başlanýar; bu ýerde olar deňişlikde “zat” we “görnüş” hökmünde görkezilýär.

Pars patyşasy Kirin üçünji ýylynda, Belteşazar diýlip atlandyrylan Daniele bir zat aýan edildi; bu zat hakykatdy, emma bellenen wagt uzakady; ol bu zada düşündi we röýete akyl ýetirdi. Daniel 10:1.

Iki Görnüş

“Zat” we “görnüş” pygamberligiň içki we daşky görnüşlerini aňladýar, Daniel bolsa ikisine-de düşüňän halky aňladýar, çünki onunjy bapda “zat” hem, “görnüş” hem Daniela “aýan edildi”. Bapda, ýigrimi ikinji günde, mukaddes ýerde Mesihniň görnüşü Daniela “aýan edildi”. “Zat” diýip terjime edilen ýewreý sözi dokuzynjy bapda “mesele” diýip terjime edilýär, we ol ýerde hem “görnüş” bilen baglanyşykly ýagdaýda berilýär.

Ýalbarylaryň başlangyjynda buýruk çykdy, men bolsa saňa ony mälim etmek üçin geldim; çünki sen juda söýülyändirsň. Şonuň üçin bu söze düşün we görnüşe üns ber. Daniel 9:23.

Onunjy bapdaky “zat” sözi dokuzynjy bapdaky ýigrimi üçünji aýatda “mesele” diýip terjime edilen şol bir sözdür. Danyýeliň onunjy bapdan on ikinji baba çenli bolan iň soňky görnüşinde, on birinji bapdaky “zat” ýa-da onunjy bapdaky “mesele” ikisi hem “görnüş” bilen baglanyşyklydyr. “Görnüş” diýlip terjime edilen söz ýewreýçe “mareh” bolup, onuň manysy “görnüş, keşp” diýmekdir. Danyýel öz kitabynda iki “görnüş” kesgitleýär, emma şol iki “görnüş” biri aýal jyns görnüşinde, soňra bolsa erkek jyns görnüşinde beýan edilýär. Danyýel onunjy bapdaky birinji aýatda “görnüş” keşbine, şeýle hem “mesele” ýa-da “zada” düşüňänleri görkezýär. Sekizinji bapda Danyýel biri-biri bilen baglanyşykly iki “görnüş” görkezýär. Inlis dilinde “vision” sözi şol bapda sekiz gezek duşýar, we “görnüş” diýip terjime edilen ýewreý sözleriniň biri “mareh”, beýlekisi bolsa “chazon”-dyr. Mareh “keşp, görnüş” diýmekdir, chazon bolsa “düş, ylham ýa-da pygamberlik sözi” diýmegi aňladýar. Sekizinji bapyň mazmuny “mareh” sözi “görnüş” diýip

terjime edilende, onuň “Mesihini keşbini” aňladýandygyny görkezýär.

Mysal hökmünde, bu Daniel 8:14-däki “mareh”, ýagny “görnüş-görünüş”dir; onuň manysy şudur: 1844-nji ýylyň 22-nji oktyabrynda Mesih duýdansyz ybadathanada peýda boljakdy, bu hem Malaky üçdäki Ähtiň Habarçysynyň ýerine ýetmesi bolupdy; Uýam Waýt munuň 1844-nji ýylyň 22-nji oktyabrynda ýerine ýetendigini aýdýar. Uýam Waýt Ylham onunjy bapdaky aşak inip, bir aýagyny gury ýere, beýleki aýagyny bolsa deňze goýan perişdäni “Isa Mesihini hut Özi” diýip kesgitlände, ol pygamberlikdäki Mesihini peýda bolýan bir ýol-belligini görkezýärdi. Bu Onuň köp peýda bolmalarynyň biridir. Ol Ýahudanyň hatyna görä Musanyň direldilişinde peýda boldy. Ol ýerde Ol baş perişde Mikail hökmünde peýda boldy, emma muňa garamazdan, bu pygamberlikli bir peýda boluşdy. Sekizinji bapdaky mareh görnüşü hem onuň manysyna laýyklykda “peýda boluş” diýip terjime edilýär.

Şeýle boldy: men, hut özüm Daniel, bu görnüşü görüp, onuň manysyny gözlänimde, ine, meniň önümde adam keşbine meňzeş biri durdy. Daniel 8:15.

Bu ýerdäki kontekst “adam keşbinde” bolan zadyň perişde Jebraýyldygyny görkezýär, hem-de “keşp” sözi “mareh” görnüşine, ýagny Mesihini görnüşine degişlidir; çünki edil Mesihini baş perişde Mikaýyl arkaly, şeýle hem Ylhamyň onunjy babyndaky gudratly perişde arkaly beýan edilişi ýaly, pygamberlik taýdan Mesih perişdeleriň, hatda adamlaryň hem simwolikasy bilen özara çalşyrylýandyr. Aýatdaky Jebraýyl bolsun, ýa-da Ylhamyň onunjy babyndaky Mesih bolsun, ýa-da baş perişde Mikaýyl hökmünde bolsun — olaryň her biri bir habary aňladýar; we şu sebäpli White uýam Ylham kitabyndaky perişdeleri hem olaryň aňladýan habary, hem-de şol perişdeleriň aňladýan habaryny yglan edýän adamlar bilen deňeşdirýär. Bu hakykat şeýle wajypdyr welin, Ylhamyň birinji babynyň ilkinji üç aýatynyň içinde, ýagny “wagtyň golaýlap gelendigi” sebäpli synag möhletiniň ýapylmazyndan ön Isa Mesihini Ylhamynyň möhüriniň açylýandygyny yglan edýän şol üç aýatda, Hudaýdan adama çenli bolan habarlaşyk işi aýratynlykda şeýle kesgitlenýär: Ata tarapyndan Ogluna berlen habar, soňra Ogluň ol habary bir perişdä berşi, onuň hem ony bir adama eltmegi, şol adamyň hem öz gezeginde ony ýygnaqlara ibermegi. Habarlaşyk işiniň her bir ädimi mukaddesdir we päkdir, hem-de şol mukaddes edilgen päklik, Mesihini Özüniň hut Özi hökmünde, ýa-da bir perişde, adam ýa-da habar arkaly görünýän pygamberlik belliklerinde görkezilýär. Ol Özüni bir bellik bilen gönüden-göni baglanyşdyranda, bu “mareh”, ýagny “keşp görnüşidir.”

Isa Mesihini aýan bolşy bolup, Hudaý muny Öz hyzmatkärlerine tizden bolmaly zatlary görkezmek üçin Oňa berdi; Ol hem muny Öz perişdesini iberip, hyzmatkäri Ýohanna arkaly bildirdi. Ýohanna Hudaýyň sözüne, Isa Mesihini şaýatlygyna we öz gören zatlarynyň ählisine şaýatlyk etdi. Bu pygamberligiň sözlerini okaýan bagtlydyr; ony eşidip, onda ýazylanlary berjaý edýänler hem bagtlydyr; çünki wagt ýakyndyr. ... Ol maňa şeýle diýdi: «Bu kitabyň pygamberliginiň sözlerini möhürleme, çünki wagt ýakyndyr. Adalatsyz bolan heniz hem adalatsyz bolsun; nejis bolan heniz hem nejis bolsun; dogruçyl bolan heniz hem dogruçyl bolsun; mukaddes bolan heniz hem mukaddes bolsun». Ylham 1:1–3; 22:10, 11.

Sekizinji bapda “çazon” — “görnüş” diýip terjime edilýän beýleki ýewreý sözüdür. “Görnüş” bilen baglanyşyklykda “marah” görnüşü bir ýol belgini kesgitleýär, “çazon” görnüşü bolsa

pygamberlik döwrüni kesgitleýär. Sekizinji bapda “görnüş” diýip terjime edilen iki sözün arasynda ylahy bir simmetriýa bar; şol manyda, ýewreý sözi “mareh” hem Daniýel tarapyndan onuň zenan görnüşi bolan “marah” hökmünde ulanylýar. Çazon bilen Daniýel ony iki ýol bilen görkezýär, emma erkeklik we zenanlyk garşylygy arkaly däl-de, eýsem şol bir manyny görkezýän, ýöne şony edişinde ony has-da giňeldýän iki söz arkaly görkezýär.

“Çazon” diýmek, görnüşi, ýa-da ylahy habary, ýa-da pygamberligi aňladýar; inlis dilinde “matter” ýa-da “thing” diýip terjime edilýän söz bolsa, “söz” manysyny berýän ýewreýçe “dabar” sözüdür. “Çazon” görnüşiň hem Daniýel tarapyndan “dabar” sözi bilen görkezilýändigini düşünilende, olar bilelikde Hudaý Sözüniň pygamberlik habarlaryny aňladýarlar. Daniýel hemişe “dabar” ýa-da “çazon” bilen “mareh” arasynda garşylyk goýýar. Pygamberlik derejesinde seredilende, “dabar” we “çazon” bilen görkezilýän “Hudaý Sözüniň pygamberlik habarlary” Mesihe degişli görnüşiň “marah” görnüşi bilen birleşdirilende, şonda Hudaý Sözüniň pygamberlik taryhynyň mukaddes ýol belgileri emele gelýär. Soňra Daniýeldäki görnüş manylarynyň hataryna “mareh” sözüniň zenan görnüşi bolan “marah” goşulsa, onda iman arkaly aklanmagyň aýna görnüşi emele gelýär.

Danyýeliň öz kitabyňyň soňky üç babynda beýan edilen in soňky görnüşinde, Danyýel soňky günlerde “Hudaýyň Sözüniň” “pygamberlik görnüşlerine” we ýüz kyrk dört münüň özgerdiji hereketini emele getirýän mukaddes ýol bellikleriniň mukaddesligine düşüňän bir halky aňladýar; çünki olar Guzynyň mukaddes pygamberlik Sözünde Ol nirä gitse, şonuň yzyna düşýänlerdir. Olar Guzyň yzyna düşýärkäler, Ol olary Danyýel 10:7-däki aýna görnüşine alyp barýar; şol ýerde olar ýa-da ýalňyşlygyň astynda gizlenmek üçin gaçýarlar, şol ýerde ebedilik üçin jaýlanýarlar, ýa-da tozana çenli peseldilip, aklanýar we soňky günleriň pygamberlik habaryny bermäge güýçlendirilýärler.

Gabriel Danyýele hem “meseläni”, hem-de “görünişi” “düşünip düşünmäge” buýurýar. “Düşünmek” diýip terjime edilen ýewreý sözi “akyl taýdan tapawut goýmagy” aňladýar. Eziz okyjy, sizi we meni aňladýan Danyýele “meseläniň” bilen “görünişiň” arasyndaky tapawudy we aýratynlygy düşünmek buýruk berildi. Çazon görnüşindäki görnüş pygamberlik taryhynyň daşky çyzygyny aňladýar, mareh görnüşindäki görnüş bolsa Mesihiň peýda bolşuny aňladýar. “Mesele” we “zat” diýenler “söz” manysyny berýän ýewreýçe “dabar” sözüdür. Isa “dabar”-dyr, çünki Ol Sözdür. “Zat” bilen “mesele”, ikisi-de “dabar” bolmak bilen, peýda bolşyň görnüşi bilen baglanyşykda beýan edilýär.

Bu bapdaky dabar — ýagny mesele we zat — şol bir wagtyň özünde sekizinji bapdaky chazon görnüşidir we ol pygamberlik taryhynyň görnüşini aňladýar. Şol şekillendirmeleriň her biri (chazon, dabar, mesele we zat) pygamberligiň daşky çyzygyny kesgitleýär; mareh hem-de onuň aýal jyns görnüşi bolan marah bolsa pygamberligiň içki çyzygyny aňladýar. Danyýel onuň birinji aýatynda şekillendirilen Hudaýyň ahyrzamandaky halky pygamberlik taryhynyň hem içki, hem-de daşky çyzyklaryna düşüňär. Ylham kitabynda içki çyzyk ýedi ýygnak arkaly, daşky çyzyk bolsa ýedi möhür arkaly şekillendirilýär.

Daniýel ýigirmi bir günlük agyzbeklewden soň Mesihe degişli görnüşi göreňde, ol mareh görnüşiň zenan aňlatmasyny gördi. Mareh — “daşky keşp” diýmekdir; Daniýel Mesihi göreňde,

“marah” görnüşini gördi. Mareh daşky keşbi aňladýan bolsa-da, şol bir sözün zenan görnüşi “aýna” diýmegi aňladýar. Waýt uýamyz Daniýeliň gören görnüşiniň Ýuhannanyň gören görnüşidigini bize habar berýär, Ýuhanna bolsa bu görnüşi Mesih gökdäki mukaddes ýerde bolanda gördi.

Jebraýylyň sapar eden döwründe pygamber Daniýel mundan beýläkki görkezmeleri kabul etmäge ukyply däl; emma birnäçe ýyldan soň, heniz doly düşündirilmedik zatlar barada has köpräk bilmegi islöp, ol ýene-de Hudaýdan nur we paýhas gözlemäge özüni bagyş etdi. «Şol günlerde men, Daniýel, doly üç hepdeläp ýas tutýardym. Men tagamly çörek iýmedim, agzyna et hem-de şerap-da degmedi, öz-özümi asla ýaglamadym.... Şonda gözlerimi ýokary galdyrdym-da, seretdim, ine, zygyr geýnen bir adam; onuň bili Ufazyň arassa altyny bilen guşalan eken. Onuň bedeni zümmet daşy ýalydy, ýüzi ýyldyrymyň görnüşi ýalydy, gözleri ot çyralary ýalydy, gollary we aýaklary ýalpyldap duran bürünç reňkine meňzeýärdi, onuň sözleriniň sesi bolsa köpçüligiň sesine meňzeýärdi».

Hudaýyň Oglundan kem bolmadyk Bir Zat Danyýele göründi. Bu beýannama, Mesih Patmos adasynda Ýahýa özüni aýan edende berlen beýannama meňzeşdir. Rebbi-miz indi başga bir asman habarchysy bilen gelip, ahyrky günlerde nämeleriň bolup geçjekdigini Danyýele öwretýär. Bu bilim, dünýäniň ahyry ýetip gelen bizler üçin, ylham arkaly Danyýele berildi we ýazga geçirildi.

“Dünýäniň Halasgäri tarapyndan aýan edilen beýik hakykatlar, gizlin hazynalary gözleýän ýaly hakykaty agtarýanlar üçindir. Daniel ýaşuly bir adamdy. Onuň ömri butparaz köşgüň özüne çekijilikleriniň arasynda geçipdi, onuň aňy uly bir imperiýanyň işleri bilen meşgullanypdy; emma ol bularyň hemmesinden ýüz öwrüp, Hudaýyň huzurynda öz janyny peseldýär we Beýik Biriniň maksatlaryny bilmäge ymtylýar. Onuň ýalbarmalaryna jogap hökmünde, soňky günlerde ýaşajaklar üçin asman köşklerinden nur ýetirildi. Onda, Asmandan bize getirilen hakykatlara düşünmek üçin düşünjämizi açmagy üçin Hudaýy nähili yhlas bilen gözlemelidigimizi görüň.” Review and Herald, February 8, 1881.

144,000

Danyýel “zady” we “görnüş”i düşünýär, ol Danyýel hem-de Beltsaççar hökmünde tanadylýar. Pygamberlikde adyň üýtgedilmegi äht gatnaşyklaryny aňladýar, şonuň üçin Danyýel soňky äht halkyny, ýagny ýüz kyrk dört müňi, ýagny ybadathanadaky Mesihniň görünüşini bilen synalýanlary aňladýar. Şol synag sežde edýänleriň iki toparynyň aýrylmagyna sebäp bolýar.

Men, Danyýel, bu görnüşi ýalňyz özüm gördüm; çünki meniň bilen bolan adamlar bu görnüşi görmediler; emma olaryň üstüne uly bir titreme düşdi, şonuň üçin olar gizlenmek üçin gaçyp gitdiler. Danyýel 10:7.

Daniýel Hudaýyň ahyrky günlerdäki halky bilen baglanyşykly bolan ikinji we ybadathana synagyny gönüden-göni görkezýär; bu synag Mesihni asmandaky mukaddes ýerde görmeklige esaslanýar. Ýedinji aýatyň görnüşi mareh görnüşiniň zenan görnüşidir we marah görnüşi hökmünde beýan edilýär. Eger sen Mesihni ybadathana görnüşine, Daniýeliň jogabynda görkezilişi ýaly, jogap bersen, pygamberlikdäki “zat” hem-de pygamberlikdäki “görnüş” saňa “aýan ediler”.

Eger-de siz gizlenmek üçin gaçyp, Mesihîň hut şol bir ybadathana görnüşi bilen baglanyşsaňyz, ebedi garaňkylyga girersiňiz. Ebedi hoş habaryň üç ädiminiň ikinji synagy bolan ybadathana synagynyň önünden birinji we binýatlyk synag gelýär. Binýatlaryň synag soragy Danieliň on birinji babyň on dördünji aýatynda görkezilýär; şol ýerde Rim “görüşi” berkarar edýän “seniň halkyňyň talaňçylary” hökmünde görkezilýär.

Wagt Ýakyndyr

2020-nji ýylyň 18-nji iýulyndaky lapykeçlikden üç ýarym gün soň, 2023-nji ýylyň 31-nji dekabrynda Isanyň Mesihîň aýan edilişi açylyp başlandy, çünki “wagt golaýlapdy.”

Bu pygamberligiň sözlerini okaýan adam, ony diňleýänler we onda ýazylanlary berjaý edýänler bagtlydyr; çünki wagt ýakyndyr. ... Ol maňa şeýle diýdi: «Bu kitabyň pygamberliginiň sözlerini möhürleme; çünki wagt ýakyndyr». Ylham 1:3; 22:10.

Ylham İsa Mesihîň Açylmagynyň möhüriniň aýrýlýandygyny kesgitleýän “wagt” Ylham kitabynyň başynda agzalýar, hem-de kitabyň ahýrynda şol bir yglan alfa beýanyňa omega beýanyňy goşýar.

İsa Mesihîň aýan edilşi synag möhletiniň ýapylmagynyň edil önüsyraýynda möhürsizlenýär. Ýigirmi bir günlük agyz beklemeden soň, ýigirmi ikinji günde “zat”, şol bir wagtda “mesele”, şol bir wagtda dabar, ýagny Söz, şol bir wagtda daşky pygamberlik taryhynyň chazon görnüşindäki görnüşi hökmünde Danyýele aýan edildi; ol bolsa iň Mukaddes Ýerdäki asman baş ruhanysynyň looking glass, marah görnüşini başdan geçirýärdi.

Danyýel, aýna görnüşindäki görnüşiniň tejribesine eýe bolanlary, şeýle hem Mesihe degişli pygamberlik görnüşlerini we hazon görnüşini arkaly görkezilen daşky taryhy düşünýänleri alamatlandyrýar. Marah görnüşini Mesihi pygamberlikdäki bir ýol belgisi hökmünde alamatlandyrýar, şol bir sözün zenan jynsy bolsa, Danyýel, Ýahýa, İsaýa, Uýam Waýt we beýleki pygamberler arkaly görkezilişi ýaly, Hudaýyň şöhratyna syn etmek arkaly ýüze çykyan tejribäni alamatlandyrýar.

Bu derejede daşarky çazon görnüşini binýatlaýyn synagy aňladýar, wakalaryň pygamberlik yzygiderliliginde Mesihîň peýda boluşlarynyň mareh görnüşini bolsa ybadathana synagydyr. Mesih siziň öz Mukaddesleriň Mukaddesinde peýda boldumy? Hut şol ýerde Ylahylyk adamzata birleşdirilýär. Bu, synag möhleti lakmus synagynda tamamlanmazdan ön geçilmeli synagydyr. Häsiýeti ýüze çykarýan şol lakmus synagy marah aýna görnüşidir.

2023-nji ýylyň 31-nji dekabrynda on dördünji aýatyň “seniň halkyňyň talaňçylary” baradaky sözi esasynda binýadyň daşarky synagy başlandy, we häzirki papa 2025-nji ýylyň 8-nji maýynda inaugurasiýa edilende, on dördünji aýatyň “görümi” berkidildi. Binýada degişli synag ybadathana synagyna geçdi. 2025-nji ýylyň 9-njy maýyndan bäri ybadathana synagy dowam edip gelýär. 2023-nji ýylyň 31-nji dekabrynda iki şaýadyň direlmegi Ylham kitabynyň on birinji babyndaky on birinji aýatda şekillendirilipdi, we şol senede başlanan direliş 2014-nji ýylda başlap, 2022-nji ýylda güýçlenen Ukraina urşunyň döwrüniň içinde bolup geçdi. Pygamberligiň daşarky we içki çyzyklary şol taryhda birleşdi. 2023-nji ýylyň 31-nji dekabrynda binýat goýmak işi dowam

edýardı; bu iş 1798-nji ýyldan 1840-njy ýyla çenli bolan taryh, şeýle hem 1840-njy ýyldan 1844-nji ýyla çenli bolan taryh, we şonuň ýaly-da 1844-nji ýylyň 19-njy aprelinde 1844-nji ýylyň 22-nji oktyabryna çenli bolan taryh arkaly öňünden nusgalanyp görkezilipdi.

Danyýlyň on birinji babynyň on birinji aýaty taryhda pygamberligiň daşky çyzygy hökmünde ýüze çykdy we Ylhamyň on birinji babynyň içki çyzygy bolan hut şol taryh bilen baglanyşdy. 2014-nji ýylda, miladydan öňki 217-nji ýylda bolan Rafiýa söweşi bilen nusgalanan görnüşde, Ukrain söweşi başlandy. 2015-nji ýylda bolsa, Danyýlyň on birinji babynyň ikinji aýatyndaky dördünji we has-da baý patyşa ornundan turup, prezident wezipesine dalaş etmek niýetini yglan etdi. Şol yglan, Gresiýanyň şalygy hökmünde şekillendirilen, aždarha pikirli globalistleri gazaba getirdi.

Ylhamyň on birinji baby, on birinji aýaty, 2023-nji ýylyň 31-nji dekabryny iki şaýadyň direldilen pursady hökmünde görkezdi. Şeýlelikde, 2020-nji ýylyň 18-nji iýulyndan 2023-nji ýylyň 31-nji dekabryna çenli bolan döwür pygamberlik «çöl»i hökmünde düşüňildi. «Çöl döwrüniň» ahyrynda 2023-nji ýylyň iýul aýynda bir ses gygyryp başlady, soňra bolsa 2020-nji ýylyň 18-nji iýulynda, Neşwiliň başa barmadyk çaklamasyndan takyk bir mün iki ýüz altmyş gün geçenden soň, Ýahuda taýpasynyň Arslany Öz pygamberlik Sözüni möhürsüzläp başlady. Hudaýyň pygamberlik Sözüniň möhürsizlenmegi hemişe Danyýel on ikinji bapda beýan edilişi ýaly üç basgançakly synag işini ýüze çykarýar.

Köpler tämizlener, agardarlar we synalarlar; emma erbetler erbetsizlik ederler; erbetleriň hiç biri düşüňmez; emma akyldarlar düşüňeler. Daniel 12:10.

Ylhamyň on dokuzynjy babynda gelin özüni taýýar edýär, soňra bolsa oňa ak egin-eşik berilýär. Şol ak egin-eşikler gelniň taýýar bolandygyny aňladýar, we bu waka asmanyň penjireleri açylýan wagt, Ylhamyň on dokuzynjy babynda bolup geçýär. Gelin Mesihiniň dogrulygynyň egin-eşigi bilen ak edilmezinden öň, ol ilki päklenýär.

2023-nji ýylyň 31-nji dekabrynda sap boljaklary saplamak üçin binýatlaryň synagy başlandy. Ol saplama biliminiň artdyrylmagy arkaly amala aşyrylýar, çünki Ýahuda taýpasynyň Arslany şol wagt Özi baradaky in soňky ylhamy açyp başlady. Şol ylham, goýulyp bilinjek ýeke-täk binýadyň Onuň Özüdigini hem öz içine alýar. Rimiň “seniň halkyňyň talaňçylary”dygyny görkezýän binýat hakykatyny ret etmek, goýulyp bilinjek ýeke-täk binýady ret etmektir.

2023-nji ýylyň 31-nji dekabry synag etabynyň başlangyjy boldy we şol bada iki synpyň bölünip aýrylmagyna getirdi. Ýahuda taýpasynyň Arslany indi on dördünji aýatyň taryhy ýerine ýetmesiniň 2025-nji ýylyň 8-nji maýydygyny açdy we şeýle etmek bilen, Rimi pygamberçiligiň daşky görnüşini kesgitleýän nyşan hökmünde Milleriň belläp görkezmesini tassyklady. Tramp 2024-nji ýylda gaýdyp gelende, ol Daniýel on birinji bapdaky on üçünji aýaty ýerine ýetirdi; ondan soňky aýatda bolsa, papa Leonyň saýlanmagy bilen, biz 2025-nji ýyly belleýäris. Tramp hem, onuň antikrist garşydaşy hem 2025-nji ýylda wezipesine girişdirildi.

Bu hereketde kesgitlän senelerimiz düýp manysynda mukaddesleşdirilen yza garamakdyr. Ahyrzaman wagtyňy 1989 diýip kesgitleýäris, soňra habaryň resmi taýdan düzgünleşdirilmegi 1996-njy ýylda boldy. 11-nji sentýabrda resmi taýdan düzgünleşdirilen habar güýje eýe edildi.

2012-nji ýylda Habakkukyň Tagtalarynyň hödürlenmeginde we 2013-nji ýylyň ýanwarynda tamamlanmak bilen düýpler goýuldy.

2020-nji ýylyň 18-nji iýulynda ilkinji lapykeçlik geldi, soňra 2023-nji ýylyň iýulynda çölde bir ses gygyryp başlady, we 2023-nji ýylyň 31-nji dekabrynda Isa Mesihniň Ýlhamynyň möhüriniň açylmagy başlandy we ilkinji daşky binýatlaýyn synag başlandy.

2025-nji ýylyň 8-nji maýynda ybadathananyň ikinji içki synagy başlandy. Üçünji lakmus synagy indi edil öňde dur. Şol ýerde, janyň birinji we daşarky synag arkaly görkezilen habaryň ýagyna hem-de ikinji içki synagyň ýany bilen gelýän ýaga eýedigi aýan ediler. Bu synag daşarkyny, soňra içkini, soňra-da tejribäni aňladýar.

Pygamberlikdäki içki çyzyk meniň ýaňy agzan öňki ýolalamatlarymdan ybaratdyr. Şol ýolalamatlaryň her biri Millerit taryhynyň meňzeş ýolalamatlary bilen gabat gelýär. Ahyrzamanyň wagty hökmünde 1798-nji ýyl 1989-njy ýyla, ýagny şol hem ahyrzamanyň wagtyna, laýyk gelýär. Şol ýerde Ýahuda taýpasynyň Arslany Öz Sözüni açdy, çünki Ol Sözdür. Adwentizm Ýarobgamyň binýatlyk gozgalaňynda boýun egmeýän pygamberiň wezipesini ýerine ýetirip, Beýteldäki ýalançy pygamber bilen iýmäge dolananda, olar William Milleriň ýedi wagty kesgitlemegine garşy ulanylan ýykylan Protestantizmiň delillerine dolandylar. Şol sebäpli olar 1863-nji ýylyň birinji we ikinji perişdeleriň alfa hereketi üçin iň soňky ýolalamatdygyna doly, hatda asla-da, düşünmeýärler.

Şonuň üçin munuň 126 ýyl bolmagynyň olar üçin hiç bir manysy ýokdur; bu 1,260-nyň nyşanydyr, ýagny 1863-nji ýyldan 1989-njy ýylda ahyrzamanyň wagtyna çenli taryhy öz içine alýan bir “çöliň” nyşanydyr. Kyrk ýylyň ahrynda Ýeşuwa hereketi Wada berlen ýurda alyp girdi. 1989-njy ýylda Reb Öz omega hereketini 1863-den 1989-a çenli bolan “çölden” çykaryp getirmek işine başlady; edil Özüniň alfa hereketini 538-den 1798-e çenli bolan “çölden” çykaryp getirşi ýaly.

1989-njy ýylda, Danyýeliň soňky üç babyndaky pygamberlik görnüşini aňladýan Hiddekel derýasynyň görnüşü, edil Danyýeliň 7-nji, 8-nji we 9-njy baplaryny aňladýan Ulaý derýasynyň görnüşiniň 1798-nji ýylda açylyşy ýaly açyldy. King James Mukaddes Kitabyň neşir edilmeginden iki yüz ýigirmi ýyl soň, William Miller Ulaýyň görnüşine esaslanan habaryny ilkinji gezek neşir etdi we şeýlelik bilen öz habaryny 1831-nji ýylda resmileşdirdi; edil şonuň ýaly, Hiddekel baradaky habar hem ilkinji gezek 1996-njy ýylda, Birleşen Ştatlaryň şöhratly ýurdunyň döreýiş mekany bolan 1776-njy ýyldan iki yüz ýigirmi ýyl soň neşir edildi.

Patyşa Ýakup terjimesinden iki yüz ýigirmi ýyl soň Millersiň habary resmi taýdan tertibe salşy, William Milleri Mukaddes Kitabyň pygamberliklerini — Köne hem Täze Ähtleriň ikisini-de — oýanma we reforma getirmek üçin ulanan iň ilkinji mukaddes habarçy hökmünde kesgitleýär. Mukaddes Kitap Ylahydyr, we ol iki yüz ýigirmi ýyl soň adamzat bilen birleşip, Ulaý habaryny emele getirdi.

Isa Alfa we Omega bolup, Ol Hudaýyň Sözüdir; şonuň üçin Mukaddes Kitabyň King James Version neşiriniň 1611-nji ýylda çap edilmegi Isany hem 1611-de, hem-de 1831-de ýerleşdirýär. Mesih ahyrzamanyň wagtynda Ýahuda taýpasynyň Arslany hökmünde görünýär; habaryň resmileşdirilen wagtynda bolsa Ol Alfa we Omega hem-de Sözdür. Milleriň başlangyç bilen bolan

gatnaşygy şeýdip ykrar edilýär: başlangyç hem-de ahyr hem habaryň neşir edilmegini nygtaýar. 1776-dan 1996-a çenli hem, tapawutly bolsa-da, şol bir häsiýetleri göterýär.

Hiddekeliň habary Daniel on birinji kyrk birinji aýatynda beýan edilişi ýaly, Amerikanyň Birleşen Ştatlaryndaky ýekşenbe güni baradaky kanunyň habarydyr. 1776-njy ýyl we Garaşsyzlyk Jarnamasynyň neşir edilmegi, ylahy tertip boýunça, bilkastlaýyn däl-de, Time of the End diýlip atlandyrylan neşiriň çykarylmany bilen tamamlanan iki ýüz ýigrimi ýyllyk döwrüň başlangyç nokadyny aňladýar. Şol ýylyň özünde, 1996-njy ýylda, Future for America atly hyzmat korporasiýasy bize berildi. Şanly ýurt baradaky habar, ýagny Amerikanyň Birleşen Ştatlary baradaky habar, pygamberligiň başlangyjy bilen ahyrynyň arasynda göni baglanyşyk döredilip, resmileşdirildi. Millerit taryhynyň her bir esasy bellik nokady on gyz hakdaky timsalyň ýol görkeziji nusgasyna laýyklykda gaýtalandy. Iki ýüz ýigrimi ýyllyk döwürleriň ikisiniň hem neşir bilen alamatlandyrylan başlangyjy we ahyry bar.

Milleriň habary we usulyýeti, yslamyň ikinji waýynyň ýerine ýetirilmegi bilen tassyklanyp hem güýçlendirildi. Habary güýçlendirmek üçin Reb tarapyndan ulanylan zat Milleriň “bir gün — bir ýyl” ýörelgesi boldy; we Ylhamyň on sekizinji babyndaky perişdäniň inişi, 1840-njy ýylyň 11-nji awgustynda Ylhamyň onunjy babynda görkezilişi ýaly, Onuň eden inişini gaýtalandy, 9/11-de habary we usulyýeti güýçlendiren hem şol ýörelge boldy. Şol iki perişde, Mesihiň perişde hökmünde pygamberlik taýdan peýda bolmagyny aňladýar. 1840-njy ýylyň 11-nji awgustyndaky hereket üçin “bir gün — bir ýyl” ýörelgesi nähili derejede esas goýujy bolan bolsa, 9/11 hereketi üçin hem edil şol derejede esas goýujy bolan ýörelge şudur: Milleritleriň taryhy bir ýüz kyrk dört müňüň taryhynda gaýtalanýar.

Yslamyň üçünji belasy baradaky pygamberligiň berjaý bolşy, omega we üçünji perişdäniň taryhynda — alfa birinji we ikinji perişdeleriň taryhynda berjaý bolan Yslamyň birinji we ikinji belasyna degişli pygamberligiň berjaý bolşy bilen utgaşyp — gelip ýetende, Millerit taryhynyň bir ýüz kyrk dört müňüň taryhynda gaýtalanýandygy baradaky ýörelge, Ylham 9-njy bapdaky birinji we ikinji belalar bilen baglanyşykly Millere degişli “bir gün — bir ýyl” ýörelgesiniň näderejede berk tassyklanan bolsa, şonuň ýaly berk tassyklanyldy. Ylham 9:15-de beýan edilen üç ýüz togsan bir ýyl we on baş gün baradaky wagt pygamberligini bilýän käbirleri meniň öňki pikiri sydyryp bilerler. Goý, düşündireýin.

Birinji hem ikinji hasrat, birinji hem ikinji perişdeleriň taryhy bilen gabat gelýär, hem-de üçünji hasratyň taryhy üçünji perişdäniň taryhy bilen gabat gelýär. Bu ýerde esasy pikir şudur: ikinji hasratyň taryhynda beýan edilen üç ýüz togsan bir ýyl on baş gün üçin başlangyç nokady birinji hasratyň taryhynda tapylýar. Ylhamyň dokuzynjy babyndaky birinji hasratyň taryhynda ýüz elli ýyllyk pygamberlik bar, hem-de şol pygamberlik döwrüniň tamamlanýan güni üç ýüz togsan bir ýyl on baş günlük pygamberlik başlanýar. Bu iki pygamberlik birinji hem ikinji hasraty gönüden-göni baglanyşdyrýar; şonuň üçin, bir güniň bir ýyla deňligi ýörelgesine esaslanyp, Yslam barada pygamberlik önünden aýdylan mahaly, şol pygamberlik Yslamyň birinji hem ikinji hasratlary baradaky pygamberlik bolupdy; hut şol hem birinji hem ikinji perişdeleriň taryhynda Milleriň usulyny hem habaryny tassyk eden habardy.

Şol taryh 1844-nji ýylyň 22-nji oktýabrynda tamam bolanda, ýedinji surnaý seslenip başlady; ýedinji surnaý hem üçünji bela, hem-de «taňryçylyk syry», ýagny sizde bolan Mesih — şöhratyň umydydyr. Şol surnaý daşarky duýduryş habary hem-de içki duýduryş habarydyr. Şu sebäpli, 2,520 ýyllyk pygamberlik ýeriň ýedinji ýylyndaky dynçlygy bilen baglanyşyklydyr, bu hem ýubileýi öz içine alýar. 1844-nji ýylyň 22-nji oktýabrynda ýedinji surnaý 2,520 ýyllyk we 2,300 ýyllyk pygamberlikleriň ýerine ýetmeginde seslenip başlady.

Ýedinji perişdäniň sesiniň günlerinde, ol surnaý çalmaga başlanda, Hudaýyň syry hem Öz gullary bolan pygamberlere yglan edişi ýaly tamam bolmalydyr. Ylham 10:7.

1844-nji ýylyň 22-nji oktýabry Töleg günü bolupdy, ýubileý surnaýy hem Töleg günü çalynmalydy. Şol wagtdan bäri biz üçünji perişdäniň taryhynda, şeýle hem ýedinji surnaý bolan üçünji belanyň döwründe ýaşaýarys. 1840-njy ýylyň 11-nji awgustynda Ylham kitabynyň onunjy babyndaky güýçli perişde, 9/11-de Ylham kitabynyň on sekizinji babyndaky perişdäniň edişi ýaly, ýer ýüzüni öz şöhraty bilen ýagtyltmak üçin aşak indi.

2012-nji ýylda we 2013-nji ýylyň ýanwaryna çenli “Habakkukyň Tagtalary” atly toplum taýýarlandy we 1842-nji ýylyň maý aýynda 1843-nji ýylyň pioner çyzgysynyň neşir edilmegi bilen laýyklyga getirildi. Soňra hereketiň düýbünü tutýan esaslar goýuldy; ol birinji we ikinji perişdäniň alfa hereketi bolsun ýa-da üçünji perişdäniň hereketi bolsun, Habakkugyň iki tagtasy taryhyň we habaryň içine örüldi. 2020-nji ýylyň 18-nji iýulyndaky amala aşmadyk çaklama 1844-nji ýylyň 19-njy apreli bilen gabatlaşýardy, we timsaldaky gijä galma döwri dowam edýärdi.

2023-nji ýylyň 31-nji dekabryndaky açylma bilen 1,260 günlük çöl döwri tamamlandy. Sister White-nyň atlandyryşy ýaly, Mesihniň Öz ybadathanasyny onuň mukaddeslige garşy edilen haramlanyşyndan iki gezek tämizländigini ýatda saklamak gowudyr. Ol muny Öz gullugynyň başynda hem, ahýrynda hem etdi, şeýlelikde şol iki tämizleýşi alfa we omega tämizleýşi etdi.

Waýt uýa ilkinji ybadathananyň arassalanyşyny 9/11 we birinji ses bilen açyk-aýdyň baglanyşdyrýar; ol bu sesi Ylham kitaby on sekiziň ilkinji üç aýaty diýip kesgitleýär. Soňra ol dördünji aýatdaky “başga sesi” ikinji ybadathana arassalanyşy, şeýle hem ýekşenbe kanuny hökmünde kesgitleýär. 1844-nji ýylyň 19-njy apreli Millerçiler üçin ilkinji ybadathana arassalanyşy boldy, 1844-nji ýylyň 22-nji oktýabry bolsa ikinjisi boldy. 1798-nji ýyldan 1844-nji ýyla çenli bolan kyrk alty ýylyň dowamynda Millerçi ybadathanasy guruldy, we Millerçi ybadathanasynyň gurulşynyň fraktaly iki lapykeçligiň taryhynda duş gelýär; olaryň ikisi hem ybadathana arassalanyşlaryny aňladýar. Ol taryh ybadathana hakyndadyr.

2020-nji ýylyň 18-nji iýulyndan 2023-nji ýylyň 31-nji dekabryna çenli gyzlar gijikme döwründe ukladylar. Oýananlarynda, binýady goýmak we ybadathanany galdyrmak baradaky jogapkärçiliklerine oýanýarlar. Şol wagtdan bäri Mesih, Ýahuda taýpasynyň Arslany hökmünde pygamberlik nurunyň möhürlerini açyp gelýär, hem-de möhüri açylan pygamberlik nury hemişe häsiýetiň aýan edilyän, ýöne hiç haçan ösdürilmeýän lakmus synagy bilen tamamlanýan üç basgançakly synag işini döredýär. Lakmus synagynda wepaly gyzlar Mukaddes Ruhun, Hudaýyň halkynyň arasynda Hudaýyň güýjüniň şu wagta çenli hasaba alnan her bir aýan bolşundan hem ýokary geçýän dökülmesini kabul ederler. Ozal hiç haçan şaýatlyk edilmedik nuryň artmagy bolar.

Şeýle bolansoň, men Millerit taryhynyň ýüz kyrk dört müňüň taryhy bilen deňeşdirilmegini tassyklaýan ýene bir taryhy setiri hödürlärim.

Emma sen, eý Danyýel, bu sözleri ýap we kitaby ahyrzaman döwrüne çenli möhürle; köpler o tarapa-bu tarapa ylgap gezerler, we bilim artar. Ol şeýle diýdi: Öz ýoluňa git, Danyýel; çünki bu sözler ahyrzaman döwrüne çenli ýapykdyr we möhürlenendir. Köp adamlar saplanyp, ap-ak edilerler we synagdan geçirilerler; emma erbetler erbetlik ederler; erbetleriň hiç biri düşünmez, ýöne paýhaslylar düşünerler. Danyýel 12:4, 9, 10.

Biz bu meseleleri indiki makalada dowam etdireris.

Ýeketäklik

Ilon Mask 2026-njy ýylyň 21-nji fewralynda: “biz indi ‘ýekeleşmede’” diýip öňe sürdi.

Tehnologik Ýekelik

Tehnologik singularlyk (köplenç diňe “singularlyk” diýlip atlandyrylýar) emeli aň tarapyndan ilkinji nobatda herekete getirilýän tehnologik ösüşiň şeýle bir çalt we güýçli bolýan, onuň ynsan gözegçiliginden we düşüňjesinden aşyp, ynsan siwilizasiýasynda önünden çaklap bolmaýan hem-de çuň özgerişlere getirýän çaklanylýan geljekki wagt nokadydyr. Esasy pikir aň partlamasydyr: biz iň akylyly ynsanlardan hem has akylyly bolan bir emeli aň ulgamyny döredensoň (köplenç Emeli Superaň ýa-da ASI diýlip atlandyrylýar), şol ulgam özüni täzeden tasarlap we kämilleşdirip, muny islendik ynsan toparynyň hiç wagt başarsy ýaly has çalt ýerine ýetirip biler. Bu ukyp-güýjüň örän gysga wagt aralyklarynda (günler -> sagatlar -> minutlar) gaýtalanyp-gaýtalanyp iki esse artýan, öz-özüni rekursiw kämilleşdiriş halkasyny döredýär; netijede bolsa geljekki ösüşler partlaýjy häsiýete eýe bolup, “singularlykdan öňki ynsanlaryň” olary manyly derejede önünden çaklamagyny ýa-da ugrukdyrmagyny mümkin däl edýär. “Singularlyk” adalgasy fizikadan we matematikadan alnypdyr; ol ýerde “gara deşikde” singularlyk agyrylyk güýjüniň çäksiz bolýan hem-de häzirkiz fizika kanunlarymyzyň işlemez bolup galýan nokadydyr — hadysalar ufkundan aňyrdan näme bolýandygyny biz ne görüp bilýäris, ne-de önünden çaklap bilýäris.

Şonuň ýaly-da, tehnologik singularlyk taryhda bir “wakalar gözýetimi” hökmünde seredilýär: biz şol nokada çenli ösüş ugurlaryny çaklap bilýäris, ýöne ondan aňryk geljek kämilleşdirilmedik adam akyllary üçin düşnüksiz bolýar.

Gysgaça taryh we esasy pikirdeşler

1950-nji ýyllar — irki tohumlar matematik Jon fon Noýmanyň (tehnologik üýtgeşmeleriň tizlenýändigini barada aýdan) we matematik/kriptolog I. J. Gudyň işlerinde ýüze çykýar; ol 1965-nji ýylda maşynlar has gowy maşynlary taslap başlan badyna “akyl partlamasyny” beýan edipdi.

1993 — kompýuter alymy we ylmy-fantastika ýazyjysy Wernor Winj özüniň “Gelýän tehnologik singulýarlyk” atly makalasynda bu düşüňjäniň häzirkiz zaman görnüşini giňden tanatdy. Ol 2005–2030-njy ýyllaryň arasynda haýsydyr bir wagtda adamdan üstün akyly döretjekdigimizi,

şondan soň bolsa “adam eýýamynyň” gutarjakdygyny öňünden aýtdy (ýagny, goşmaça goldawsyz adamlar indi agalyk ediji akyl bolmazlar diýen manyda).

2005 — Oýlap tapyjy/futurist Reý Kýorzwel bu düşüňjani öz kitabı — The Singularity Is Near — arkaly giň köpçüligiň üns merkezine getirýär. Ol singularlygyň takmynan 2045-nji ýylda, hasaplaýyş kuwwatynyň eksponensial ösüşi (özünün Accelerating Returns Kanunyna laýyklykda), nanotehnologiýa, biotehnologiýa we beýni-kompýuter interfeýsleri tarapyndan herekete getirilip, amala aşjakdygyny öňe sürýär. Ol bu wagt çyzygysyny yzygiderli gorap gelýär we ýakynda AGI üçin 2029-njy ýyly hem-de singularlyk üçin takmynan 2045-nji ýyly gaýtadan tassyklady.

Wagt çyzygysy baradaky çaklamalar (2026-njy ýylyň başyndaky ýagdaý boýunça)

Çaklamalar, uly dil modellerindäki, pikir ýöretme ulgamlaryndaky we masştaplaşdyryş kanunlaryndaky örän çalt ösüş sebäpli soňky birnäçe ýylda görnetin gysyldy: Iň batyrgaý / ýakyn möhletli garaýyşlar (2026–2027): Käbir görnükli AI ýolbaşçylary (meselem, Anthropic kompaniýasyndan Dario Amodei, Elon Musk) köpçüligiň öňünde superintellektiň ýa-da funksional taýdan singularlyga itergi berijä barabar bir zadyň 2026-njy ýylda ýa-da 1–3 ýylyň içinde gelip biljekdigini mälim etdiler.

Bilermenleriň soraşmalarynyň ortaça netijeleri henizem doly superakyllylygyň/singulýarlygyň 2040–2050 ýyllaryň töwereginde boljakdygy ugrunda jemlenýär.

Mümkin netijeleriň iki düşelgesi

Ütopyaçyl / optimistik -> düýpli bolçulyk, keselçiligiň we garyplygyň aradan aýrylmagy, aňy sanly ulgama ýükläp goýbermek ýa-da nanomedisina arkaly amaly taýdan ölmez-ýitmezlik, adamzadyň emeli aň bilen birleşmegi (transgumanizm), öň çözüp bolmaýan ylmy meseleleriň birnäçe minutda çözülmegi.

Distopik / pessimistiki -> adamzadyň erkiniň/gözegçiliginiň ýitirilmegi, gabat gelmezlik (AI adam gymmatlyklaryna perpendikulýar ýa-da duşmançylykly maksatlary yzarlaýar), ykdysady we jemgyýetçilik çökgünligi, hatda adamzat üçin ekzistensial howplar hem.

Singularity diňe bir “örän ösen AI” däl; ol tehnologik ewolýusiýanyň biologik/ynsan tizliginiň çäklendirmelerinden çykyp, özbaşdak, saklanyp bolmaýan bir prosese öwrülýän pursadydyr. Munuň 2026-njy ýylda, 2030-da, 2045-de ýa-da hiç haçan bolup-bolmajakdygyna garamazdan, ol häzirki wagtda ynsan taryhynyň iň uly netijelere getirip biljek aýk soraglarynyň biri bolmagynda galýar.

Ahyrzamanyň Wagty – 1989

Torlaşdyrylan Dünýä Başlaýar

Üznüksiz hasaplamadan arabaglanyşykly hasaplama geçiş. Tim Berners-Lee CERN-de World Wide Web-i teklipl edýär (1989). Söwda maksatly neýral torlar boýunça barlaglar giňeýär (harby +

akademik ulanyş), Intel 80486 çykarylýar — şahsy hasaplaýyş kuwwaty düýpli ýokarlanýar, ARPANET bolsa häzirki zaman Internetine öwrüljek ugra geçýär. Mundan ozal hasaplama güýçli bolup, esasan hem aýratyn ulgamlara bölünipdi. 1989-dan soň hasaplama torugurly häsiýete eýe bolýar. 1989-njy ýylda neýral torlar irki döwürdedi, enjamlaryň mümkinçiligi bilen çäklendi we köplenç düzgünler bilen güýçlendirilen nagyş tanamak ulgamlarydy — emma harby düzümler we barlaghanalar nyşana almak, gönükdirme we signal klassifikasiýasy üçin öwreniji ulgamlary eýýäm synagdan geçirýärdiler. Bu soň gelen ähli zadyň düýpli binýat gatlagy boldy.

Habaryň Resmileşdirilmegi – 1996

Internetiň täjirçilik partlamasy

Web köpçülige açylýar, täjirçilik häsiýetine eýe bolýar we ählumumy derejesine çykýar. Netscape hem-de brauzer söweşleri, Amazon bilen eBay-nyň onlaýn söwdanyň işleýändigini subut etmegi. Google esaslandyrylýar (Stanfordda BackRub hökmünde, 1996), Windows 95-iň giňden kabul edilmegi sarp edijileriň hasaplaýyş tehnologiýalaryndan peýdalanmagyny çaltlandyrýar. 1996-njy ýyl Internetiň akademik çäkke galmagyny bes edip, ykdysady hadysa öwrülen pursadydyr. 1989-njy ýyldan gözbaş alan infrastruktura indi sarp ediji möçberine ýetýär. Dot-com döwri web-saýtlar barada däl, eýsem işewürligi sanlylaşdyrmak barada bolýar. Bu döwür söwda, mahabat, maglumat tapyş we aragatnaşyk nusgalaryny üýtgetdi.

Habar bilen kuwwatlandyrylan – 11/9, 2001

Mobil + Platforma Eýýamy Başlanýar

Medialaryň sanlylaşdyrylmagy + irki bulut infrastrukturas y + hemişe işjeň giň zolakly internet. Apple iPod-y çykarýar (göçme sanly ekoulgamynyň başlangyjy), Wikipedia işe girizilýär (köpçülikleýin bilim platformasynyň nusgasy), giň zolakly internediň kabul edilişi çalt artýar, Amazon bolsa soňlugy bilen AWS-a öwrüljek zady ýuwaşlyk bilen gurup başlaýar. 11-nji sentýabrdan soň gözegçilik tehnologiýasy ägirt derejede çaltlaýar, maglumat seljeriş infrastrukturas y tiz depgin bilen ösýär. Bulut hasaplamasynyň, platforma ekoulgamlarynyň, sanly mazmunyň agdyklyk etmeginiň, hemişe baglanyşykly infrastrukturasynyň, şeýle hem sosial media bilen smartfonlar üçin binýadyň başlangyjy hut şu ýerde goýulýar.

Binýat goýuldy – Habakgugyň tagtalary – 2012, 2013

Çuň Öwrenişdäki Öwrülişikli Açyş

Häzirki zaman emeli aňynyň döreýşi

Bu, neýron torlarynyň synag tapgyryndan çykyp, amaly taýdan güýçli ulgamlara öwrülen çözgütlü pursatydyr — hut 2001-nji ýylyň “platforma/bulut” döwri bilen 2023-nji ýylyň “generatiw AI” partlamasynyň arasyndaky takyk köpri. 2012-nji ýylyň sentýabry: AlexNet (çuň konwolýusion neýron ulgamy) ImageNet bäsleşiginde ägirt uly tapawut bilen ýeňiş gazanýar — öňki algoritmleriň ählisini düýpli suratda yzda galdyrýar. AI barlagynda şu ýeke-täk waka häzirki zaman çuň öwrenmesiniň doglan pursaty hökmünde hemmeler tarapyndan ykrar edilýär. 2012:

Geoffrey Hintonyň topary GPU-larda tälim berlen çuň neýron torlarynyň iýerarhiki aýratynlyklary awtomatik öwrenip bilýändigini subut edýär. 2013: Google Hintonyň kompaniýasyny (DNNresearch) satyn alýar. Senagat birden çuň öwrenmä milliardlarça maýa goýberýär. NVIDIA-nyň GPU babatdaky öňegidişlikleri (CUDA) AI üçin standart enjamlaýyn esas bolýar. Uly maglumat gurallary (Spark 1.0 2013-nji ýylda çykaryldy) hem şonuň bilen bilelikde kämilleşýär we çuň öwrenme üçin zerur bolan ägirt uly maglumat toplumlaryny üpjün etmäge mümkinçilik berýär.

Möhürleriň açylmagy – 2023

Generatiw emeli añ çäkten geçýär

Emeli añ-bilim elýeterli, ulanylýan we ykdysady taýdan sarsdyryjy güýje eýe bolýar. Bu diňe «has kämil neýron torlary» däl. Hut şu pursatda emeli añ kod ýazýar, şekilleri döredýär, ak ýakaly zähmeti awtomatlaşdyrýar, pikir ýöretmek bilen bagly wezipeleri giň gerimde ýerine ýetirýär we ilkinji gezek emeli añ ýöriteleşdirilen bolmagyny bes edip, umumy maksatly añ-paýhas gurallaryna öwrülýär.

2026 – Ýekelik?

- 1989-njy ýyl ahyrzamanyň öz möhüriniň açylmagy hökmünde (torlaýyn baglanyşyklylygyň başlanmagy, ählumumy bilim akymy üçin binýadyň goýulmagy; Adventizmiň soňky synag möhletiniň ýol belgisi hökmünde SSSR-niň dargamagy bilen baglanyşykly).
- 1996ýyl habaryň resmileşdirilmegi hökmünde (täjirçilik internetiniň ösüşi maglumat ykdysadyýetini giňeldýär, söwdany we açyş işini sanlylaşdyrýar).
- 2001 ýyl habaryň kuwwatlandyrylmagy hökmünde (platformalar, bulut we hemişelik elýeterlilik köpçülikleýin, ykjam bilimiň sanly ekoulgamyny emele getirýär).
- 2012/2013 hakykatdaky añ-paýhasyň binýadynyň goýlan döwri hökmünde (çuňňur öwrenişdäki böwsüş maşynlaryň düşünmegini amaly we giň gerimde ulanyp bolýan etdi).
- 2023-nji ýyl möhürleriň açylyşynyň iň ýokary nokady hökmünde (döredijilikli emeli añ umumy maksatly añ ýetiriş derejesine geçip, bilimi döretmegi we pikir ýöretmegi elýeterli hem-de sarsdyryjy edýär).

Ösüşiň yzygiderliligi näzikdir: her bir tapgyr öňküsiniň üstünde jemlenip gurulýar we baglanyşyklylyk -> täjirçilikleşdiriş -> ekoulgam -> intellekt -> añ ýetiriş ugruna geçýär.

2012/2013 aýgýtlaýjy öwrüm nokadydyr; nerw torlarynyň iýerarhiki, awtomatik öwrenmäge ukyplydygyny subut eden pursatdyr (AlexNet/ImageNet ýeňşi, Hintonyň işiniň tassyk edilmegi, GPU masştaplandyrmagyň mümkin bolmagy); hut şol ýagdaý 2023-nji ýyldaky generatiw partlamany gutulgysyz etdi. 2012-nji ýyldaky arhitektura öwrülişi bolmadyk bolsa, transformator modelleri (2017) we ägirt uly masştaplandyрма ChatGPT derejesindäki umumylyga getirip bilmezdi.